

Domáci glasovi

Stej. 32.

Lienz, četrtek 21. februarja 1946.

Leto 2.

SOMRAK NAD ARGENTINO

Trda tema leži nad mestom. Ulice so skoraj popolnoma prazne. Vzdušje ni stopa nekdo in živja... Nekdo mu pride nasproti in nadaljuje melodijo. Ko prideta skupaj, se ostro opazujeta; nato si podasta roke in eden pravi: "Prosim, kar tukaj naprej". Kmalu obstane pred hišo, stojita še nekaj časa v njeni senci in vstopita. Prideta v slabo razsvetljeno sobo, temne zavese so pred okni, da ne more niti svetloba niti glas prodreti na ven. Precejšnje število somišljenikov ju čaka, sami odločni obrazi, kotovo voditelji politične opozicije. Toda družba je zbrana, seja se lahko začne...

Stokrat so se odierali podobni prizori v Evropi. Stokrat so se borci za svobodo sešli na ta način, vedno budno na straži pred ovaduhi in pred tajno policijo. Kajti ta je bila vedno za petami in treba je bilo ukreniti vse varnostne mere, da se nebi sestanek slabo končal - na vislicah ali pa, kar je še hujše, v koncentracijskem taborišču.

Tokrat pa ne gre za dožudek iz preteklosti. Gre za doživljaj Stanleya Rossa, dopisnika ameriškega lista "Liberty" v Buenos Airesu, v prestolnici dežele, čez katero še vedno krožeče visi senca polkovnika Perona.

TUDI V ARGENTINI SO SE ČASI SPREMENILI. Bernard Shaw je nekoč dejal: "Revolucije v Južni Ameriki so splošne vojitve, streljanje vsepovprek." To je več ali manj držalo do predkratim.

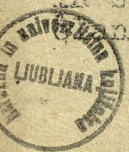
V večini južno ameriških držav se je brigala za politiko samo peščica nezadovoljnih častnikov in politikov. Široke mase se zanje niso zanimale. Danes pa so se te stvari bistveno spremenile. "Ajhna klika se more obdržati na oblasti samo, če si zna zaotovati dosti pristašev ali pa držati prebivalstvo v šahu s široko razpredeno organizacijo.

Tudi Peronov režim v Argentini se je pričel s podvigi majhne odločne skupine.

Vojaški puč je 4. junija 1943 nepričakovano spravil na oblast generala Rawsona. Ni pa dolgo osposodril: točno en dan. Zamenjala ga je skupina, ki jo je vodil general Ramirez, a tudi ta se ni dolgo obdržala in je morala napraviti prostor sedanjemu predsedniku Farrellu.

POLKOVNIK PERON SE POJAVI. Politika v Južni Ameriki ni vedno ista stvar kot v Evropi: "diktatura" in "demokracija" pomeni za dežele latinske Amerike nekaj drugega kot za prebivalce Starega sveta.

Za vojne ministra je Farrell imenoval skoraj nepoznanega moža: polkovnika Perona. Ta polkovnik Peron pa je imel vse lastnosti, ki odlikujejo južno-ameriškega politika: odločen je do brezobzirnosti, drzen, obdaja ga majhen krog vplivnih in odločnih prijateljev. In še nekaj: nekaj tajinstvenega ga je obdajalo. Čeprav je bil vodilni član "Zveze polkovnikov", se je do sedaj držal v ozadju. Ta "Zveza" pa

je držala v svojih rokah nevidne nitke in je imela komaj verjetne zveze ter črno vpliv na argentinsko politiko.

Cim je prišel v vlado, je Peron začel neopazno širiti svojo moč. Postal je državni tajnik za delo in ljudsko blaginjo; združil je vsa gospodarska področja v organizacije, ki so podobne sindikatom. Kot voditelje je imenoval svoje zaupnike in je stare sindikalne voditelje enostavno odslovil. S tem pa je seveda kmalu prišel v konflikt s socijalistično stranko.

SPOR S SOCIJALISTI IN DELAVSKIMI ORGANIZACIJAMI. Ker pa je kmalu izdal odredbe, ki so določale znatna zvišanja plač, izboljšanje v prehrani in bolniškim varovanju, skrajšanje delovnega časa in tudi druge socijalne ugodnosti, je kmalu imel množice za seboj. Razumljivo je, da se ni ustrašil, ko je komaj 2.000 družin močna opozicija, ki je do sedaj določala socijalno zgradbo države, dvignila glavo; ko so začutili posestniki, da je njihov položaj omejen in so obdolžili njegov režim, češ, da je nahujskal delavstvo in povzročil razredni boj.

Kmalu pa je tudi delavstvo spoznalo, da je zamenjalo osebno in politično svobodo za materialne dobrine. Peron je namreč izvajal brezobziren teror proti vsem sovražnikom svojega sistema. Njegove orodje so bili tajna policija, zapiranje ljudi brez sodnega obravnavanja, smrtne kazni in koncentracijska taborišča.

Postal je najmočnejši mož v vladi. Njegov vpliv je šel daleč preko njegovega delokroga. Kot predsednikov namestnik je obvladal tudi notranjo in zunanjo politiko Argentine.

V zunanji politiki je prišel značaj režima posebno do izraza. Ni bile dvoma, da so bile simpatije Argentine na strani fašističnih osnih sil.

Skoraj vse ameriške države so bile prekinile diplomatske odnošaje z "Osjo". Argentina pa ne. Šele v septembru 1943 je izjavila, da je pripravljena prekiniti odnošaje, zahtevala pa je odškodnino: vojne dobave v smislu pogodbe o najemanju in posojanju. Jasno je, da so Amerikanci odklonili.

Pol leta pozneje, 26. januarja 1944, je Argentina tudi brez odškodnine vrnila peverilne listine diplomatskim predstavnikom "Osi".

27. marca 1945 - torej nekaj tednov pred zlomom Nemčij - je Argentina celo vojno napovedala Tretjemu rajhu. To pa šele potem, ko se je že prepričala, da sistem zagotovi pravico članstva pri Organizaciji Združenih narodov.

NAPETOST NARASČA. V avgustu lanskega leta je prišlo v Buenos Airesu do spopadov. V oktobru je vlada razglasila, da je prišla na sled zaroti.

Val aretacij je zajel deželo. Častnike, politike, bivše ministre, časnikarje in socijaliste so aretirali v množicah. Sledili so novi nemiri in ko je bila zmeda največja, je Peron odstopil, vendar je dal na znanje, da bo kandidiral za predsednika. Volitve so določene na 24. februar.

5 : 48. Nasprotniki sedanjega režima - napredni socijalisti in komunisti - so se združili v "Demokratsko zvezo", ki si je postavila program petih točk. Ta program obsega: boj proti vsaki obliki diktature; zopetna uvedba ustave; izboljšanje življenjskih pogojev polje delavcev; pravica paradržavne vseučiliš in izvajanje mednarodnih pogojev.

Peron, ki ima v novi vladi še vedno dosti prijateljev, kandidira s programom, ki obsega 48 točk. Najvažnejše so: poddržavljenje industrije, razpust trustov, pospešitev gradnje stanovanj in bolnišnic. Med Peronovimi pristajši in "Demokratsko zvezo" je prišlo sedaj do hude berbe. Drug drugemu si očitajo različne stvari. Prvi celo trdijo, da so Združene države poslale "Demokratski zvezi" orožje. Posledica tega je bila izmenjava spomenic med Washingtonom in Buenos Airesom.

V takih razmerah naraščajoče napetosti in krozeče gospodar-
ske zmešnjave se Argentina pripravlja na volitve predsednika. Nekaj
pa je, kar bo zanimalo tudi druge, ne samo Argentine: Ali se bo 24.
februarja zjasnil sonrak, ki leži nad deželo, ali pa bo nastopila po-
polna tema? (Iz Weltpresse od 13.t.m.)

ZAPOSLITEV DOBIJO

U.N.R.R.A., DP Centre
Lienz - Austria.

19. februarja 1946.

V Leitendorfu pri Leobnu je določeno novo taborišče, kjer
bo nastanjena mladina v starosti od 6.-17. leta. Za to taborišče išče
UNRRA sledeči personal:

1. Nadzornica - ženske osebo srednjih let, ki bo nadzorovala
ženske, zaposlene v taborišču, in skrbela za red in snago
v taborišču. Po možnosti naj bo tudi izvežbana bolničarka.
2. Bolničarka, ki bo pomagala nadzornici. Ni potrebno, da je
ta oseba popolnoma izvežbana.
3. Glavnega kuharja (glavno kuharico).
4. Dva pomožna kuharja (pomožni kuharici).
5. Kurjača, ki je izvežban elektromehaničar in ki zna ravnati
z Diesell-motorjem in drugimi napravami v kopalnici. Mera bi-
ti dobro kvalificiran strokovnjak.
6. Kvalificiranega vrtnarja, ki je zmožen dajati navcdila
fantom, ki bodo zaposleni na vrtu.
7. Dve šivilji.
8. Dve perici.
9. Dve likarici.
10. Moško ali žensko osebo kot tolmača za angleški in nemški
jezik. Ta oseba bi tudi pomagala pri pisarniških delih.

Za to taborišče bi bile nadalje potrebne osebe, ki so zmožne
poučevati mladino ročnega dela z lesom, kovinami, telovadbe in različne
ra rokodelstva.

Pri vseh navedenih osebah je predpogoj, da so zmožne nemškega
jezika.

Interesenti naj se čimprej javijo v Lienzu, baraka 2, soba 23.

== : == -

NEMŠKA KP VARI "SKESANE" NA
GISTEN. Predsednik nemške komu-
nistične stranke Black je dopis-
niku lista "Associated Press" dal
izjavo, v kateri je izjavil, da

stališče proti političnemu čiščenju
v britanskem in ameriškem pasu. De-
jal je, da komunistična stranka va-
bi vse "skesane" naciste, da se ji
prijavijo. "Salva nostra est ali

osem milijonov ljudi kar nagnati iz dežele. Pa tudi odpovedati se jim ne moremo, ker bi sicer postali zelo reakcionarna nevarnost za nas." (Salzburger Nachrichten od 18.t.m.)

PARISKI RADIO je 17.t.m.javil, da tvori vest o špijonažni organizaciji v Kanadi največjo senzacijo v pariškem časopisju. Večina časopisov, da celo pravi, da morejo imenovati tujo silo, ki je zapletena v zadevo. Komunistični listi pa, pravi radijski komentator, do sedaj še ni poročala o tej zadevi. (Salzburger Nachrichten od 8.II.1946.)

MENJAVE BRITANSKIH ČET V CONI A. - VZN ugotavlja, da so prebivalci Julijske krajine v coni A opazili premikanje britanskih čet, ki se nahajajo na tem področju. VZN to premikanje tolmači kot običaj britanskih čet, ki se menjavajo pred pričetkom novega letnega časa. Vojaški dopisnik pojasnjuje, da se ta premikanja vrše, da čete ne ostanejo predolgo na enem mestu in da menjajo službo. 167 londonska brigada je odšla iz Pulja, na njevo mesto je prišla 169 londonska brigada, medtem, ko je zapustila Trst "Guards Brigades", ki jo je nadomestila druga brigada iz iste divizije. (Glas zaveznikov).

IZ SLOVENIJE. V Stični so delili agrarni interesenti zemljo cistercijanskega samostana. Agrarni interesenti so se zbrali v gradiču blizu samostana in izglasovali 25 agrarnim interesentom po 1 ha njiv in 1/2 ha travnikov. Veliko navdušenje je prevzelo ljudi in so odšli na lice mesta, oboroženi s količki ter so takoj pričeli meriti.

NA LAVRICI so delili zemljo veletrovca z vinom Ogrina. Skupno so razdelili 26 ha obdelovalne zemlje med 12 agrarnih interesentov.

V KRSKEM OKRAJU so izvedli prvo delitev agrarne zemlje. V Piščah so graščinsko zemljo v izmeri 88 ha razdelili med 46 agrarnih interesentov. V Pavli vasi je dobil Martin Kovak 1 ha in 20 a, Ivan

Bate, 1 ha 70 a, štirje drugi vaščani pa so dobili skupno 3 ha in 80 a zemlje.

TUDI V PETANJCIH so zabili prvi novi mejni kol v graščinsko zemljo, ki je bila last grofice Olge. Tikož, med 63 najsiromašnejših družin so razdelili 67 ha orne zemlje in travnikov.

TRETJI TRANSPORT KOLONISTOV V VOJVODINO. Konec januarja je iz Sevnice odpeljal tretji transport slovenskih kolonistov, namenjenih v Vojvodino. Spet se je 89 družin poslovilo od svojih domačij in se priključilo onim, ki so se že naselili v vršačkem srezu v Vojvodini. Iz vseh krajev Slovenije so te družine. Največ iz Brežic in Rajhenburca. Večino so naselili v vasi Sečenovo, kjer je že nekaj slovenskih družin iz prvih dveh transportov. Nekaj pa so jih dodelili v Vršac in Veliko Gredo, kjer si tudi že slovenske družine urejajo nove domove. Transporti slovenskih kolonistov v Vojvodino se vršijo vso zimo, da pridejo na nova posestva še pred pomladjo. (Kmečki glas).

KDOR I "A odvišne "Črne bukve", "V znamenju osvobodilne fronte", "Kri mučencev" in bi bil pripravljen jih odstopiti ali pa posoditi, naj se zglasi v našem uredništvu.

UVRILI SO: Sidonija Rot-Piloni, v Kranju; Zinka Venar, v Koroški Beli; Marijana Vehar-Japelj, vdova, v Notranjih Goricah; Franc Gaberšček, trgovec in posestnik, v Brezju pri Mariboru; Amalija Škerjanc, v Mariboru; Srečko Medvešček, v Trbovljah; Marija Dobovišek - Sešerko v Sv. Juriju ob Juž. žel.; Miloš Frank, miličnik v Mariboru; Janko Pirnat, pos. na Verdu; Marija Lah, babica v Mali vasi in Natalija Krupp, uradnica pri KID, v Slov. Javorniku; Terezija Zupančič - Stegnar in dr. Mihael Schaffer, evang. pastor, v Ljubljani; Valentin Demšar, trg. v Velenju; Mirko Culiber, poročnik v Vinici; Karlina Sage, v Št. Jerneju; Anton Krautberber, v Zagorju ob Savi.